

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК СКЛАДОВА НООСФЕРИ ТА ЇЇ РОЛЬ У СТВОРЕНІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА

Створення нових матеріальних та духовних цінностей є основою творчої діяльності. Науково-технічна творчість є складовою економічного та соціально-культурного розвитку. Сучасне суспільне виробництво не може функціонувати без використання нових наукових досягнень та матеріально-технічної бази. Сьогодні виробництво складних технічних систем залежить не лише від рівня розвитку науки, але й від організації виробництва, наявності необхідних природних ресурсів, а також цілей суспільства.

Науково-технічна діяльність спрямована на задоволення потреб людини, на суспільний розвиток. Наука і техніка сьогодні дозволяє людині використовувати ефективно не лише природні багатства, але й створювати в природному середовищі нові зв'язки. Як стверджував, академік В.І. Вернадський, людство, вивчаючи закони природи, все більше її перетворює відповідно своїм потребам [1; с. 130]. Суспільні потреби визначаються умовами людської життєдіяльності і є необхідною умовою духовного освоєння природи і соціуму. З подальшим переходом з природного середовища у створюване місце творчості у структурі людської діяльності буде зростати.

Сьогодні наука і техніка відтворюють інтелектуальні потенції людини, а не лише її фізичні можливості. Рівень розвитку сучасної науки дозволяє створити цілісну картину взаємодії біосфери з суспільством, визначити шляхи її перетворення в ноосферу.

Зміст ноосфери полягає у коеволюційній взаємодії людини і природи, яка обумовлюється екологічною безпекою, моральною відповідальністю за долю людства. Необхідно не лише враховувати сучасні потреби суспільства, але й нести відповідальність за майбутні покоління.

Ноосфера є сферою розумної діяльності людини. Це сфера взаємодії людини і суспільства, в якій головна роль належить діяльності людини, розуму. При цьому науково-технічний прогрес повинен керуватися розумом, відповідальністю, екологічними імперативами.

Прискореними темпами сьогодні розвиваються медичні, військові, інформаційні технології, впроваджується комплексна автоматизація процесів суспільного виробництва, у виробництві застосовуються сучасні наукові досягнення. Розвиток сучасного виробництва пов'язаний з науково-технічними досягненнями.

Вдосконалюючи технологічне виробництво, суспільство повинно враховувати природні закони, виконувати умови екологічної безпеки. Йдеться про адаптацію до природного середовища, а не про його перетворення, слід, дотримуватися всіх заходів по збереженню та розвитку екосистем, необхідно створювати такі умови, які б докорінно не змінювали природу, а зберігали можливість її відтворення.

Зміни які відбуваються у природі впливають на фізичне та психічне здоров'я суспільства, тому необхідно дотримуватись певного балансу. Новий рівень взаємодії суспільства і природи потребує вироблення нової екологічної політики, екологічного виміру суспільного виробництва.

Необхідно враховувати антропогені фактори впливу на навколишнє середовище. Глобальні виклики, з якими стикається суспільство потребують нових рішень у подоланні наслідків природних катаклізмів. Зміни, що відбуваються у природі, необхідно, враховувати оцінюючи їх вплив на соціально-економічний розвиток, а також створювати відповідні механізми адаптації до них.

Якщо сучасне суспільство буде використовувати екологічно чисте виробництво, воно зможе зменшити техногенний вплив на природу. Перехід до альтернативних джерел енергії та новітніх технологій зможе змінити негативну ситуацію, що склалася. Необхідно залучати різних спеціалістів, які б змогли запропонувати та реалізувати надійну концепцію ефективного

природокористування, спрямовану на екологічну безпеку функціонування суспільного виробництва.

Слід розвивати виробництва з утилізації та знешкодження промислових та побутових відходів, застосовувати у виробництві безвідходні технології. Технологічна модернізація сфери промисловості сприятиме покращенню екологічної ситуації, підвищить екологічну безпеку та забезпечить захист суспільства від надзвичайних ситуацій. Негативному впливу на природне середовище запобігатиме розвиток екологічно безпечних технологій, які б відповідали міжнародним стандартам. Слід впроваджувати у виробництво енергозберігаючі технології, оновлювати структури державного управління у сфері природокористування та енергозбереження.

Створення та реалізація програм ефективного використання природних ресурсів, енергозбереження повинна бути одним з пріоритетних завдань державної політики. Підвищення екологічної безпеки можливе при використанні інноваційних технологій у виробництві, енергетичній галузі, створенні ефективної системи державного управління економічною сферою.

Бережливе природокористування, ефективне використання природних енергетичних ресурсів, застосування безвідходних виробництв, науково-технічна діяльність, заснована на гуманістичних принципах, науково-технічний прогрес, спрямований на суспільний розвиток повинні стати головними складовими сучасного технологічного суспільства.

Список використаних джерел

1. Кузнецов В.И., Бургин М.С. Направленность и этапы эволюции биосферы и ноосферы / В.И. Кузнецов, М.С. Бургин // Чтения академика Владимира Ивановича Вернадского (1991-1992): Сб. научных тр. – К: наук. думка, 1994 – С. 124-131.